The Kurdistan Republic In 1946
مەشخەڵی کۆماری کوردستان ناکوژێتەوە
پانۆرامای مێژووی کۆماری کوردستان
کۆکردنەوە و ئامادە کردنی: ڕەحمان نەقشی
حیزبی دێموکراتی کوردستان
Kurdistan Democratic Party
٧٢

هەفتاو دوو ساڵ پێش ئێستا

ئامادەکردنی: رەحمان نەقشی

حەفتاو دوو ساڵ لەمەو پێش لە رۆژی ٢ی ڕێبەندانی ٢٦٤٥ی کوردی بەرامبەر بە ٢٢ی جانێویری ١٩٤٦ی زایینی لە شاری مەهاباد یەکەم کۆماری کورد، واتە کۆماری کوردستان بە هۆی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان ڕاگەیاندرا. دیارە لەسەر کۆماری کوردستان لێکۆڵینەوە و هەڵسەنگاند و وتاری زۆر نووسراون. هەر بۆیە پێویست بە دووپات کردنەوە ناکات. من لێرە دا دەگەریمەوە بۆ دووی ڕێبەندانی ساڵی ١٩٤٦ لە چوارچرای شاری مەهاباد و سەرنج دەدینەوە بەشیک لە بەرێوەبردنی رێورەسمی دامەزرانی ئەم کۆمارە، تابزانین ئەم رۆژە مەزنە چۆن بەرێوە چووە.

سەر لە بەیانی رۆژی دووی ڕێبەندانی ساڵی ٢٦٤٥ی کوردی مەهاباد هەوایەکی خۆش و لەباری هەبوو، خەڵکێکی

زۆر لە بەردەمی ئەو دوو شەقامە گەورەی شار کۆبوونەوە کە تێکەڵی چوارچرا دەبن هێزە نیزامیەکانی کۆمار (کە دواتر بە هێزی پێشمەرگە ناودیر کران) ناوەندی چوارچرای دەپاراست، ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان لەبەر مەحکەمە چاوەڕوانی هاتنی جەنابی پێشەوا قازی محەممەدیان دەکرد.

جەنابی پێشەوا لەگەڵ حاجی باباشێخ و چەند گەورە پیاوی دیکە بە کۆڵانە لیژەکەی مەحکەمە دا شۆڕ بۆوە و کاتێک گەیشتە بەردەم پێشوازیکەران لەگەڵ ژنراڵ بارزانی و سەرۆک عەشیرەتەکانی ریزی پێشەوە دەستی دایەوە و پاشان بەرەو چوارچرا وەڕی کەوت.

بە نێزیک بوونەوەی پێشەوا قازی. دەنگی مارشی موزیک و سرودی میللی کوردستان و چەپلە ریزان و هۆرا و هەست و شەوق و زەوقی بێ وێنە ئاسمانی شاری داگرت.

بەر لەوەی پێشەوا قازی بچێتە سەر سەکۆی وتاران دان کە لە ناوەندی چوارچرا دامەزرا بوو. بە ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی حیزب ڕاگەیاندرا بچن قورئان و نەخشەی و ئاڵای کوردستان بێنن.

پاشان سەرۆکی شارەوانی مەهاباد " غەنی خوسرەوی" بە پێی پرۆگرامی دیاری کراو، مێتینگی ڕاگەیاندیی کۆماری کوردستانی کردەوە و پیرۆزبایی لە پێشەوا قازی و نەتەوەی کورد کرد پێشەوا قازی محەممەد رێورەسمی سوێند خواردنی بە جێ هێنا و فەرمووی:

ئەمن بە خودا بە کەلامی عەزیمی خودا، بە نیشتمان، بە شەرافەتی میللی کورد. بە ئاڵای موقەدەسی کوردستان سوێند دەخۆم کە تا ئاخرین هەناسەی ژیانم و رژانی دوایین تنۆکی خوێنم بە گیان و ماڵ لە رێی ڕاگرتنی سەربەخۆیی و بەرز کردنەوەی ئاڵای کوردستان دا تێ دەکۆشم و نیسبەت بە رەئیسیی جەمهووری کوردستان و یەکیەتی کورد و ئازەبایجان موتیع و وەفادار بم.

لەم کاتە دا کە چەپڵەلێدانی کۆمەڵانی بەشداری رێورەسمەکە شاری وەلەرزە خستبوو. دروشمی بژی کوردستان، بژی حیزبی دێموکرات، بژی پێشەوای کورد قازی دەگەیشتە ئاسمان.

چۆارچرا و شەقامەکانی شار بە چراو ئاڵای کوردستان رازیندرابوونەوە، خەڵک بەرادەیەک شاد و بە کەیف بوون، کە مەهاباد لە هەموو ژیانی دا قەت رۆژێکی واخۆش و پڕ لە شادی و شادمانی بەخۆوە نەبێنی بوو.

هیوای خەڵک پشکوتبوو، کەس بیری لە دوا رۆژ نەدەکردەوە، پێشەوا وشەیەکی رێک و بە ناوەرۆک بوو، کە خەڵکەکە لەو رۆژە دا خەلاتی قازیان کرد و بە دوای ئەو رۆژە دا بوو بە پێشگۆ پاشگوی ناوی قازی محەممەد.

پێشەوا قازی، لەسەر سەکۆی دروست کراو بە چێو لە چۆارچرا دا کە هەم کۆماری کوردستانی لێ ڕاگەیاند و هەم لە رێگای ئاواتی نەتەوەکەی دا سەری لێ دانایەوە وتاری مێژووی کۆمیتەی ناوەندی

حیزبی دێموکڕاتی کوردستانی خوێندەوە.

دەنگی پێشەوا کە وتارەوانیکی بە ناوبانگ بوو، ئێستاش لە گوێی ئەو کەسانە دا دەزرینگی تەوە کە ئەو رۆژە لە جێژنی ڕاگەیاندنی کۆماری کوردستان دا بەشدارییان کرد بوو.

بەڵێ رۆژی ٢ی ڕێبەندان خۆشتر و رووناکترین رۆژانی مێژووی شەش هەزار ساڵەی نەتەوەی کورد بوو، شاری مەهاباد گەڵێک زیندو و دڵگەرم بوو، خەڵک بە کەیف و شاد بوون تەنانەت ئاسمانی وڵاتیش رووگەش بوو و لە گەڵ خەڵک شادی دەکرد.

مەل و باڵندەکانی سەردار و تلیی بەرقی شاریش چریکەی بەختەوریان لێدەهات و دەتگوت ئەوانیش بەو روداوە خۆشە دەزانن و جێژنەیانە، روخساری لاوان گەش و هەوای شار دڵرفین و عەتراوی بوو. دەتگوت شەماڵ بۆن و بەرامی قەندیل و سامرەندی بە دیاری بۆ شار هێناوە، مەهاباد رۆژانی وا خۆش و لەباری بە خۆوە نەدیبوو، چونکە دڵان هەموو پێکەوە و لە یەک سەرچاوە ئەویش لە عەشق و ئەوینی نیشتمان. عەشقی ئازادی و سەربەخۆیی، عەشقی پێشەوای خۆشەویست و حیزبی دێموکراتی کوردستان سەرچاوەی دەکرت.

سەرچاوە: کتێبی حکوومەتی کوردستان نووسینی: نەوشیروان مستەفا ئەمین

پانۆرامای مێژووی کۆماری کوردستان

2ی ڕێبەندانی ساڵەکانی 1324 - 1325 (1945 – 1946)

ڕێورەسمی ئاڵا هەڵکردن

1- 17ی دیسەمبەری 1945 (26ی سەرماوەزی 1324) بەبەشداری پێشەوا قازی محەممەد و هەیئەتی حیزبی دێموکراتی کوردستان و دەیان هەزار کەس لە کۆمەلانی خەڵکی کوردستان لەسەر بانی هەیئەتی ڕەئیسەی میللی کوردستان ئالای پیرۆزی کوردستان لە شاری مەهاباد هەڵکرا .

2- 19ی دیسەمبەری 1945 (28ی سەرماوەزی 1324) کات ژمێر 9ی بەیانی بە خوێندنەوی سرودی قوتابییانی کورد و ئەرمەنی و ئاسۆری و چەپلە لێدان و شادی بەبەشداری بەرچاوی خەڵکدا ئالای پیرۆزی کوردستان لە شاری نەغەدە هەڵکرا .

3- 28ی دیسەمبەری 1945 (7ی بەفرانباری 1324) کات ژمێر 8ی بەیانی ڕێورەسمی هەڵکردنی ئالا بەبەشداری حاجی بابە شیخ و کۆمەلانی بی وێنەی خەڵک بە خوێندنەوی سرود و موسیقا لەسەربانی قەلای شاری بۆکان هەڵکرا .

4- 24ی دیسەمبەری 1945 (3ی بەفرانباری 1324) کرانەوەی قوتابخانە بۆ فێرکردنی وتنەوەی وانە بە زمانی زکماکی کوردی و لە زمانی بیگانە کاندا تەنیا زمانی رووسی دەوترایەوە .

5-2ی جانێویری 1946 (12ی بەفرانباری 1324) کۆبوونەوەی هەیئەتی فەرهەنگی کوردستان و پەسند کردنی چەند بریاری گرنگ بۆ بە کوردی کردنی خوێندن لە قۆتابخانەکانی کوردستان .

بەشیک لە رووداو و کار و تێکۆشانی سەردەمی کۆماری کوردستان

1-22ی جانێویری 1946 (2ی ڕێبەندانی 1324) لە کۆبوونەوەیەکی پان و بەرین دا کە نوێنەرانی زۆر لە ناوچەکانی کوردستان تێدا بەشدار بوون لە چوارچرای شاری مەهاباد بەرەسمی کۆماری کوردستان راگەیاندرا .

2-22ی جانێویری 1946 (2ی ڕێبەندانی 1324) کارێکی سەمبولێک کە بۆ یەکەم جار لە رۆژی 26ی سەرماوەز (17ی دێسەمبەری 1946) رویدا هەل کردنی ئالآبوو کەلە 2ی ڕێبەندان لە مەهاباد رەسمیەتی پێ درا و لە پاشان لە شارو گوندەکانی کوردستان دووپات کرایەوە .

3-23ی جانێویری 1946 (3ی ڕێبەندانی 1324) بۆ نێشاندان و وەفاداری (بەیعەت) هێزی پێشمەرگەی کوردستان بە سەرۆک کۆمار پێشەوا قازی ڕێورەسمێکی بەشکوو لە شەقامی وەفایی لە مەهاباد بەرێوە چوو .

4-23ی جانێویری 1946 (3ی ڕێبەندانی 1324) کۆبوونەوەی وەزارەتی هێزی پێشمەرکەی کوردستان بۆ ڕێکخستنی پێشمەرگە .

5-24ی جانێویری 1946 (4ی ڕێبەندانی 1324) ئاهەنگێک بۆ جیژنی سەربەخویی و ناساندنی سەرۆک کۆمار پێشەواقازی بۆ ئەفسەران و پێشمەرگەکانی هێزی ناوەندی دێموکراتی کوردستان لە پێشمەرگەخانەی هیزی دێموکراتی کوردستان.

6-25ی جانێویری 1946 (5ی ڕێبەندانی 1324) ئاهەنگی بەرپرسانی راگەیاندن بە بۆنەی 2ی ڕێبەندان و ناساندنی پێشەوا قازی بە بەشدارانی ئەم ڕێورەسمە .

7-26ی جانێویری 1946 (6ی ڕێبەندانی 1324) بەرێوەچوونی ڕێورەسمێک بەبەشداری پێشەوا قازی لە لایەن

ئەندامانی شیرکەتی تەرەقی کوردستان،و بەززازانی مەهاباد .

8-26ی جانێوێری 1946 (6ی رێبەندانی 1324) بەرێوە بردنی جێژنێکی گەورە لە لایەن کەلیمی یەکانی شاری مەهاباد بە بۆنەی راگەیاندنی کۆماری کوردستان .

9-29ی جانێوێری 1946 (9ی رێبەندانی 1324) کات ژمێر 2ی پاش نیوەرودا لە لایەن حاجی سەید عەبدوڵلا ئەفتەدی جیژنیکی زور جوان بە شانازی پیشوای کوردستان گیرا پاش ووتاریکی زور لە لایەن سەید عەبدولعەزیز پیرۆزبایی بنەماڵەی نەهری خوێندەوە .

10-11ی فیورییەی 1946 (22ی رێبەندانی 1324) پێک هێنانی حکوومەتی کوردستان وهەیئەتی رەئیسەی میللی (کابینەی سەرۆک وەزیران) ئەو هەیئەتە لە 14 وەزیر پێک هاتبوو .

11-13ی فێبریوەری 1946 (24ی رێبەندانی 1324) بڵاو کردنەوەی دوو بریاری کۆمەڵایەتی رەئیسی هەئیەتی میللی کوردستان: 1- رەدو کەوتنی کچان و ژنان قەدەغەیە 2- پرسەی مردو بە ئەمری شەرعی ئیسلام بێ .

12-15ی فێبریوەری 1946 (26ی رێبەندانی 1324) بەرێوەچوونی رێورەسمیک بە بۆنەی جیژنی سەربەخویی و ناساندنی پێشەوای کوردستان لە گوندی بالانیش بەبەشداری گەلیک لە ئاغا و جوتیارو فەلاح دەوروبەری بالان و ورمی .

13-28ی فێبریوەری 1946 (9ی رەشەمەی 1324) بانگهێشتنی مەلا مستەفا بارزانی و پیشوازی فەرمی لەلایەن پێشەوا قازی بۆ شاری مەهاباد.

14-1ی مارچی 1946 (10ی رەشەمەی 1324) لەلایەن ماموستایانی قوتابخانەی کچان کاتژمێر 2پاش نیوەرو لە سالونی ئیدارەی فەرهەنگ جێژنیکی زورجوان بە بۆنەی پێک هاتنی ئاواتی چەندین ساڵەی نەتەوەی کورد و ناساندنی پێشەوا و سەربەخویی کوردستان بەبەشداری ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستان و خەڵکی شاری مهاباد بەرێوە چوو.

15-15ی مارچی 1946 (24ی ڕەشەمێ 1324) دامەزرانی ڕێکخراوی یەکیەتیی ژنانی دیموکراتی کوردستان .

16-20ی مارچی 1946 (29ی ڕەشەمێ 1324) نامەی پێشەوا قازی معەممەد سەرۆک کۆماری کوردستان بۆ سکرتێری گشتیی پارتیی کۆمۆنیستی ئازەربایجان میر جەعفەر باقرۆف.لەسەر هەل و مەرجی هێزەکانی دەوڵەتی ناوەندی ئیران .

17- مارچی 1946 (خاکەلێوەی 1325) بڵاوکردنەوەی گۆڤاری کوردستان ژمارە 3 کە گۆڤارێکی ئەدەبی، مێژوویی و کۆمەڵایەتی بوو (ژمارەکانی 1 و 2ی ئەم گۆڤارە لە سەرماوەزی ساڵی 1324 - دێسامبری 1945 بڵاو کرابوونەوە) .

18-4ی ئەپریلی 1946 (15ی خاکەلێوەی 1325) ڕێککەوتننامەیەک لەسەر چوونەدەر لەشکری سوور بە ئیمزای قەوام و سادچیکۆف بڵاو کرایەوە .

19-21ی ئەپریلی 1946 (1ی بانەمەڕی 1325) دامەزرانی دیوانی شەری هیزی دیموکرات, وپەسەند کردنی یاسای سەزادانی کەلە 9 خاڵ پێک هاتبوو .

20-23ی ئەپریلی 1946 (3ی بانەمەڕی 1325) پەیمانی دۆستایەتی و هاوکاری لە نێوان دوو حکوومەتی کوردستان و ئازەربایجان لە لایەن دوو هەیئەتی ڕەسمی بە سەرۆکایەتی پێشەوا قازی و جەعفەری پیشەوەری لە شاری تەورێز ئیمزا کرا .

21-24ی ئاوریلی 1946 (4ی بانەمەڕی 1325) وەرێ کەوتنی ستوونێکی ئەرتەشی ئێران بۆ گەیاندنی چەک و تەقەمەنی و خواردن بۆ دوو پادگانی بانەو سەردەشت کە لە گوندی قاراوا لە گەڵ هێزەکانی بارزانی تووشی شەر بوون .

22-25ی ئەپریلی 1946 (5ی بانەمەڕی 1325) پێشەوای قازی سەرۆک کۆماری کوردستان دەگەڵ سەرۆک وەزیر و باقی وەزیرانی ئازەربایجان و سەرانی فیرقەی دیمۆکرات چوونە شاە گۆلی و هێزی ئازەربایجانیان بەسەر کردەوە .

23-27ی ئەپریلی 1946 (7ی بانەمەڕی 1325) پەسند کردنی یاسای سەزادان بەرامبەر بە ئەمرییەی ژمارە 1607 - 25.1.2 ی کۆمیتەی مەرکەزی(حیزبی دێمۆکڕاتی کوردستان) دیوانی شەری هێزی دێمۆکڕاتی پێک هات .

24-28ی ئەپریلی 1946 (8ی بانەمەڕی 1325) سەفەری دەستەی نوێنەرایەتی تێکەڵاوی ئازەربایجان و کوردستان بە سەرۆکایەتی پێشەوەری و قازی محەممەد بۆ تاران .

25-29ی ئەپریلی 1946 (9ی بانەمەڕی 1325) کورتەی نوتقی پیشەوەری و پێشەوا لەکاتی سەفەر بۆ تاران لە فرۆکەخانەی تەورێز .

26-29ی ئەپریلی 1946 (9ی بانەمەڕی 1325) هێرشی هێزی زەمینی و هەوای هێزەکانی ئێرانی بۆ سەر بنکەکانی هێزی پێشمەرگەی دێموکرات لە شاخی بیژنگ بەسەر،کەلی سەرا،وکیوی بالومان.ئاکامی ئەوشەرە بۆ بە هۆی تێک شکانی هیزەکانی دەوڵەتی .

27-30ی ئەپریلی 1946 (10ی بانەمەڕی 1325) بۆ یەکەم جار دەزگای رادیۆ کە پێیان دەگوت ئیستاسیۆنی رادیۆ لە رێ و رەسمی تایبەت دا بە وتاری پێشەوا قازی محەممەد لە شاری مەهاباد کرایەوە .

28- 2ی مای 1946 (12ی بانەمەڕی 1325) دوو نامەی ژنراڵ محەممەد رەشید خان، فەرماندەی هێزی بۆکان و ناوچە وبەرپرسی جەبهەی سەقز، لەسەر چونیەتی شەر وپیشنیارەکانی خۆی بۆ بەرپرچدانەوەی هێزی دوژمن بۆ پێشەوا قازی . .

29-5ی مای 1946 (15ی بانەمەڕی 1325) کۆبوونەوە پێشەاو قازی لە گەڵ هێندێک لە سەرانی عەشائیری مەنگۆر،مامەش،زەرزا، گەورک، دیبوکری،قەرەپاپاغ و ئەفسەرانی بییانی هێزی دێموکرات .

30-10ی مای 1946 (20ی بانەمەڕی 1325) لەشکری سوور هێزەکانی سۆڤیەت ئێرانی بەجێ هێشت .

31-12ی مای 1946 (22ی بانەمەڕی 1325) قەوام سەرۆک وەزیرانی ئێران هەیئەتی ئازەربایجانی تاوانبار کرد

که ئاماده نیین پێشنیارەکانی دەوڵەتی ناوەندی قبووڵ بکا .

32- 13ی مای 1946 (23ی بانەمەڕی 1325) وەفدی هاوبەشی کوردستان و ئازەربایجان بە سەرنەکەوتوویی لە تاران گەڕانەوە .

33- 14ی مای 1946 (24ی بانەمەڕی 1325) پیشەوەری گەڕایەوە تەورێز ڕایگەیاند کە دەوڵەتی ناوەندی داوای تەسلیم بوونی بێ شەرت و مەرج دەکا (قەیدو شەرت) لە ئازەربایجان دەکا .

34- 16ی مای 1946 (26ی بانەمەڕی 1325) ئەبولقاسمی سەدری قازی نوێنەری حکومەتی کوردستان لە تاران گەڕایەوە مەهاباد .

35- 21ی مای 1946 (31ی بانەمەڕی 1325) ئەبولقاسمی سەدری قازی لە میتینگێک دا لە مەهاباد ڕاپۆرتێکی دەربارەی گفتوگۆکانی خۆیان لە تاران بۆ کۆمەڵانی خەڵک باس کرد .

36- 21ی مای 1946 (31ی بانەمەڕی 1325) وتاری پێشەوا قازی محەممەد لەمیتینگی ئەو ڕۆژە دا بۆ سەران و سەرکردە و ژنراڵ و مەزنانی کوردستان وبەشدارنی چەند هەزارکەسی کۆمەڵانی خەڵک .

37- 5ی مای 1946 (15ی بانەمەڕی 1325) بەشداری دەستەی نوێنەرایەتی کۆماری کوردستان و هێزی پێشمەرگە لە ڕێو ڕەسمی بەڕێ کردنی لەشکری سوور لە شاری تەورێزێ .

38- 26ی مای 1946 (5ی جۆزەردانی 1325) دانیشتن و وتوێژی کاربەدەستانی ئێران لە گەڵ نوێنەرانی کۆماری کوردستان بۆ پیشگیری لەتیکهەڵچوون لە نێوان هێزەکان دا پێشنیاری ناوچەیەکی بی لایەنی 4کیلومیتری لە سەقزەوە , . بەرەو بانە و لەسەقزەوە بەرەو بۆکان .

39- 31ی مای 1946 (10ی جۆزەردانی 1325) دەستنیشان کرانی مەلا مستەفا بارزانی وەکو ژەنراڵ لەسوپای کۆماری کوردستان لەلایەن پێشەواقازی محەممەد سەرۆک کۆماری کوردستان .

15-40ی جوونی 1946 (25ی جۆزەردانی 1325) پادەگانی سەقز بەسەرکردەیی سەرلەشکر حاجی عەلی رەزم ئارا دەستی کرد بە ئاگربارانی هێزەکانی پێشمەرگەی دەورو بەری شاری سەقز.

16-41ی جوونی 1946 (26ی جۆزەردانی 1325) چاوپێکەوتنی نێوان رەزم ئارا و پێشەوا قازی لە سەر ریکەوتنی 5ی جوزەردان لە گوندی سەرای بۆکان و سەقز.

20-42ی جوونی 1946 (30ی جۆزەردانی 1325) هاشمۆف کونسۆلی سۆڤیەتی لە ورمێ چوو بۆ لای پێشەوا قازی لە گوندی سەرا.

22-43ی جوونی 1946 (1ی پووشپەری 1325) وتوێژی پەیامنیری ئاژانسی فرانس پریس لە گەڵ پێشەوا قازی محەممەد سەرۆک کۆماری کوردستان.

29-44ی جوونی 1946 (8ی پووشپەری 1325) قەوام سەرۆک وەزیرانی ئێران حیزبی دێموکراتی ئێران حیزبی دەوڵەتی خۆی دامەزراند.

5-45ی جوولای 1946 (14ی پووشپەری 1325) کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی و تەواوی سەرکردەو و کاربەدەستانی ئیدارات بۆ ئامادەکاری و پەروەردە و فیرکردنی (تەعلیمات)ی پێشمەرگە.

5-46ی جوولای 1946 (14ی پووشپەری 1325) کات ژمێر 8ی بەیانی محەممەد حوسێن خانی سەیفی قازی وەزیری بەرگری و ژنراڵ مایۆر مستەفا بارزانی دەگەڵ ژمارەیەک پێشمەرگە بۆ سەردانی جەبهە وەرێ کەوتن.

9-47ی جوولای 1946 (18ی پووشپەری 1325) لەسەربانگهێشتنی فەرمی قازی محەممەد بۆ تاران، مهابادی بەرەو تەورێز بە جێهێشت. پاش گۆفتگو لە گەڵ کاربەدەستانی حکوومەتی ئازەربایجان و شوورەوییەکان، بە فڕۆکەیەیەکی شیرکەتی هەوایی سۆڤیەت بەرەو تاران وەرێکەوتن.

48-9ی جووڵای 1946 18ی پووشپەڕی 1325) بۆ جێ بەجێ کردنی ڕێکەوتنەکەی نوێنەرانی حکوومەتی کوردستان لە شارەکانی سەقز، بانە و سەردەشت وەزیری هیزی میللی کوردستان ژنرال سەیفی قازی لە نامەیەکی رەسمی محەممەد نانەوازادە جێگری سیاسی وەزارەتی هیزی کوردستان بۆ ئەو کارە دانا .

49-10ی جووڵای 1946 20ی پووشپەڕی 1325) جەولەی سەحرایی پێشمەرگەکانی هێزی ناوەندی کوردستان لە دەرووەی شاری مەهاباد .

50-13ی جووڵای 1946 23ی پووشپەڕی 1325) حکوومەتی قەوام پێشەوا قازی محەممەدی بانک کرد بۆ تاران بۆ گفتوگۆ لەسەر ڕێکخستنەوەی جوری پەیوەندی دەوڵەتی ناوەندی و حکومەتی کوردستان .

51-17ی جووڵای 1946 27ی پووشپەڕی 1325) گەرانەوەی پێشەوا قازی لە سەفەری تاران و پێشوازی گەرمی کۆمەڵانی خەڵک لە مەهاباد .

52-18ی جووڵای 1946 28ی پووشپەڕی 1325) وتوێژی رۆژنامەی رەهبەر ئورگانی حیزبی توودە لە گەڵ پێشەوا قازی دەربارەی گفتوگۆکانی لە گەڵ کاربەدەستانی تاران .

53-18ی جووڵای 1946 27ی پووشپەڕی 1325) گەرانەوەی پێشەوا قازی لە نێو بە پیلەوە هاتن و پێشوازی ئەندامان و کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێمۆکڕاتی کوردستان و کاربەدەستانی حکوومەتی که تا میاندواو بە پیل بەرێزیانەوە هاتبوون و هەروەها لە لایەن خەڵک و ژمارەیەکی زۆر لە عەشیرەتەکان و گوندنشینەکان کە هەستی خۆیان دەردەبڕی و گوڵبارانیان دەکرد گەیشتەوە مهاباد".

54- 26ی جووڵای 1946 4ی گەلاوێژی 1325) وتاری پێشەوای قازی محەممەد لە کاتێک دا خۆی ئامادە کردبوو بۆ سەفەری ورمێ و دیداری لە گەڵ قەواموسەلتەنە و باس لەسەر هەڵ و مەرجی کوردستان بۆ ژمارەیەکی زۆر لە ئاغایانی مامەش و زەرزا و ئەندامانی حیزبی دێمۆکڕاتی کوردستان و ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی شار .

55- 2ی ئاگۆستی 1946 (11ی گەلاوێژی 1325) سێ کەس لە بەڕێوەبەرانی حیزبی توودەی ئێران بوون بە وەزیری کابینەی قەوام (ئیرەج ئەسکەندەری، د.فیرووز کەشاوەرز، مورتەزا یەزدی)

56- 2ی ئاگۆستی 1946 (11ی گەلاوێژی 1325) تەلگرافی پێشەواقازی بۆ ڕێبەرانی حیزبی دێموکراتی ئێران، حیزبی توودەی ئێران، حیزبی ئێران و فیرقەی دێموکراتی ئازەربایجان ئامادەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی بۆ بەرە دەگەڵ هێزە ئازادیخوازەکان راگەیاند .

57- 15ی سێپتەمبەری 1946 (29ی گەلاوێژی 1325) دیداری پێشەوا قازی محەممەد سەرۆک کۆماری کوردستان لەگەڵ ئارچیبالد ڕوزڤێلت بەرپرسی هەواڵگری سەفارەتی ئەمریکا لە تاران. لە شاری مەهاباد .

58- 21ی سێپتەمبەری 1946 (13ی خەرمانانی 1325) سەردانی قەدری جەمیل پاشا وەکوو نوێنەری پارتی دێمۆکراتی کوردی سوورییە لە شاری مەهاباد و دیدار و چاو پێکەوتنی لە گەڵ پێشەوا قازی محەممەد و کاربەدستانی کۆماری کوردستان، و نزیک حەوتوویەک لە مهاباد بووە .

59- 23ی نۆڤەمبەری 1946 (2ی سەرماوەزی 1325) زەنجان بە تەواوی کەوتە دەستی دەوڵەتی ناوەندی و هێزەکانی حکوومەتی میللی ئازەربایجان کە لە زەنجان بوون چووکترین بەربەرەکانی یان لە خویان نێشان نەدا .

60- 3ی دێسەمبەری 1946 (12ی سەرماوەزی 1325) ڕێکخراوی حیزبی توودە لە"زیراب" مازەندەران بزووتنەوەیەکی چەکدارانەی دەست پێ کرد .

61- 5ی دێسەمبەری 1946 (14ی سەرماوەزی 1325) لەسەر پێشنیاری پێشەوا قازی شووڕای شەر بە بەشداری 10 کەس و سەرۆکایەتیی خودی پێشەوا بریاری بەربەرەکانی بەرامبەر بە ئەرتەشی دەوڵەتی ناوەندی درا .

62- 6ی دێسەمبەری 1946 (15ی سەرماوەزی 1325) بانگهێشتنی سەرۆکەکانی عەشایر و ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و گەورە پیاوان بۆ راوێژ و بریاردان و دوا هەڵوێست بە رامبەر هاتنەوەی ئەرتەش و دەسەڵاتی ئێران لە مزگەوتی هەباس ئاغای مەهاباد .

63- 10ی دیسەمبەری 1946 (19ی سەرماوەزی 1325) لە شارەدێی خۆجامیر لە نزیک مەراغە کۆبوونەوەیەک بە ئامادەبوونی سەرۆکی حکوومەتەکانی ئازەربایجان و کوردستان پێک هات. دواجار و بڕیار درا بۆ پێشگرتن لە پێشڕەوی هێزەکانی ئەرتەشی ئێران هێزەکانی ئازەربایجان و کوردستان ئامادەی بەرگری و خۆڕاگری بن .

64- 11ی دیسەمبەری 1946 (20ی سەرماوەزی 1325) لە تەورێز شورای شەر پێک هات بوو، بەڵام توشی رارایی و سەرلێشوان و لە سەر بریارێکی روون ساخ نەبوو بونەوە .

65- 12ی دیسەمبەری 1946 (21ی سەرماوەزی 1325) لەشکری دەوڵەتی ناوەندی گەیشتە شاری تەورێز واتە ڕاست ساڵێک پاش پێکهاتنی حکوومەتی میللی ئازەربایجان .

66- 12ی دیسەمبەری 1946 (21ی سەرماوەزی 1325) فەرمان درا بە هێزەکانی پێشمەرگە لە جەبهەکانی سەقز، بانە و سەردەشت بکشێنەوە و رێ بۆ ئەرتەش چۆڵ بکەن .

67- 14ی دیسەمبەری 1946 (23ی سەرماوەزی 1325) هێندیک کەس لە پیاوە ناسراوەکانی مەهاباد بە تایبەتی ئەوانەی دژی کۆماری کوردستان بوون لە گەڵ چەند سەرۆک عەشیرەتیک چوون بۆ پێشوازی لەشکرو وەفاداری خۆیان لە لایەن شاری مەهابادەوە بە سەرتیپ همایوونی ڕاگەتاند (لەنێو ئەوانەدا میزا رەحمەتی شافعی،شێخ حەسەن شەمسی بورهانی و عەلی ئاغای ئیلخانی زادە)

68- 14ی دیسەمبەری 1946 (23ی سەرماوەزی 1325) زۆر لە بەڕێوەبەرانی حیزبی دێموکرات چوون بۆ ماڵی پێشەواقازی بۆ ئەوەی پێکەوە دوا بریاری خۆیان بۆ مانەوە یان دەرباز بوون لە بەرامبەر لەشکری دەوڵەتی ناوەندی ساخ ببنەوە .

69- 15ی دیسەمبەری 1946 (24ی سەرماوەزی 1325) بەشێک لەکاربەدەستانی فیرقەی دێموکرات ئاشبەتالیان کرد و بەرەسمی تەسلیم بوونی خۆیان ڕاگەیاند. بەشێک دیکە لە ڕێبەرانی ئازەربایجان بڕیاری دەستنەکردنەوەیان دا، پیشەوەری لە سەر کار لادرا وبە پێچەوانەی ویستی خۆی برا بۆ سۆڤییەت .

15-70ی دیسەمبەری 1946 (24ی سەرماوەزی 1325) ئەسئوف نوێنەری بازرگانی سوڤیەت مەهابادی بەجێ هێشت و گەڕایەوە بۆ کۆنسولگەی سۆڤیەت لە ورمێ.

16-71ی دیسەمبەری 1946 (25ی سەرماوەزی 1325) مەلا مستەفا بارزانی بۆ داو جار چاوی بە پێشەوا قازی کەوت و داوای لێ کرد لەگەڵیان بروا ئەوانیش ئامادەن لە ژێر ئەمری پێشەوا دابن بەڵام پێشەوا مانەوەی لە نێو خەڵک دا هەڵبژارد.

16-72ی دیسەمبەری 1346 (25ی سەرماوەزی 1325) پێشەوا قازی بە تەلیفون قسەی لە گەڵ سەرتیپ هومایونی کرد خۆی و حاجی بابا شێخ و سیفی قازی چوون بۆ پێشوازی سەرتێپ هومایونی.

17-73ی دیسەمبەری 1946 (26ی سەرماوەزی 1325) لەشکری دەوڵەتی ناوەندی ئێران بەهاوکاری بەشێک لە عەشایر شاری ماهابادیان داگیر کرد واتە راست پاش ساڵێک کە بە چەک کردنی شارەوانی مەهاباد خەڵک خۆی دەسەلاتی سیاسی بە دەستەوە گرتبوو.

30-74ی دیسەمبەری 1946 (9ی بەفرانباری 1325) دادگای رەوالەتی و ناعادلانەی هەر سێ قازی پێکەوە دەستی پێی کرد ئەو دادگایە نهێنی بوو، نەیان دەهێشت کەس بزانی چێ لە دادگا روودەدا.

9-75ی جانێوێری 1947 (19ی بەفرانباری 1325) پێشەواقازی بۆ خۆی داکۆکی یەکی رێک وپێک و ئازایانەی کرد کە 14 کات ژمێری خایاند و هەموو تاوانەکانی دادگای فەرمایشیی لەشکری شای رەد کردەوە.

23-76ی جانێوێری 1947 (3ی رێبەندانی 1325) واتە ساڵێک و رۆژێک پاش ئەوەی بە سەرۆک کۆماری کوردستان هەڵبژێرا پێشەوا قازی محەممەد یەکەم سەرۆک کۆماری کوردستان و محەممەد حوسێن سەیفی قازی و ئەبولقاسمی سەدری قازی مەحکووم بە ئیعدام کران.

30-77ی مارچی 1947ی (١٠ی خاکەلێوەی 1326) پێشەوا قازی محەممەد: یەکەم سەرۆک کۆماری کوردستان محەمەد حسێن خانی سەیفی قازی: جێگری سەرۆک کۆمار و وەزی هێزی بەرگری کۆماری کوردستان و ئامۆزای پێشەوا قازی،

ئەبولقاسمی سەدری قازی: نوێنەری خەڵکی مەهاباد و دەوروبەری لە پارڵمانی ئێران، نوێنەری حکوومەتی کوردستان لە تاران و برای بچوکی پێشەوا قازی محەممەد . لە چوارچرای شاری مەهاباد لە سێدارە دران.

ناساندنی کابینەی کۆماری کوردستان

1- پێشەوا قازی محەممەد: سەرۆک کۆماری کوردستان، قازی محەممەد کوڕی قازی عەلی, کوڕی میرزا قاسم قازیە. رابردووی ئەو بنەماڵەیە لە شاری سابلاغ بۆ چوار سەدە پێشتر دەگەڕێتەوە. ئەوان نە تەنیا لەلای خەڵک بەڵکوو لەلایەن دەسەلاتداران و بەرپرسانی حکوومەتییش جێگەی رێزو تەقدیر بوون.

2- حاجی بابە شێخ سیادەت: سەدری هەیئەت رەئیسە (سەرۆک وەزیر) خەڵکی شاری بۆکان بوو، لە کاتی ڕاگەیاندنی کۆماری کوردستان دا تەمەنی 68 ساڵ بوو. بەڕێزیان لە بنەماڵەی سەیدەکانی زەمبیل بوو و لە کارو باری شەرعی دا زۆر زانا و کارامە بوو . لە هەستان و دانیشتنی گشتی دا لە گەڵ خەڵک باش دەجووڵاوە.ئەندامی ژ.ک نەبوو، لە ساڵی 1324 لە گەڵ بزووتنەوەی نەتەوەیی حیزبی دێمۆکرات کەوت.

3- محەمەد حوسێنی سەیفی قازی: وەزیری بەرگری، جێگری سەرۆک کۆماری، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب ئامۆزای خودالێخۆشبوو قازی محەممەد. دڵخوازانە ببوو بە ئەندامی ژ.ک .فەرماندەیی ئەرتەشی نەتەوەیی کوردستانی بە ئەستۆوە بوو.بەڕێزیان کەسێکی زۆر گەرم بوو و بوێری و ئازایی لە باوکی سەیفولقوزات شاعیری شۆڕشگێری کورد بۆ بە میرات بە جێ مابوو.

4- مەنافی کەریمی: وەزیری فەرهەنگ، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب25 ساڵە لە ئەندامانی ژ.ک، یاریدەدانی قازی محەممەدی لە کاروبارەکانی لە مەڕ کۆمیتەکانی حیزبی لە ئەستۆوە بوو.

5- محەممەد ئەمین موعینی: وەزیری ناخۆی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب نزیکییەکی زۆری لەگەڵ بازرگانانی سۆڤیەت لە تەورێز هەبوو و جێی باوەڕی و دڵنیایی ئەوان بوو.

6- سەید محەممەدی ئەیووبیانی مەرکەزی (تەها زادە): وەزیری تەندروستی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب لاوێکی سی ساڵە بوو و بۆ خۆی خۆی پێگەیاندبوو و لە ئەندامانی لە مێژینەی کۆمەڵەی ژ.ک بوو.

7- عەبدولرەحمانی ئێلخانیزادە (موهتەدی): وەزیری کاروباری دەرەوە لە خاوەن موڵکانی بە دەستەڵاتی شاری بۆکان، خوێندنی ئایینی زۆر باشی هەبوو یەکێک لە ئەندامانی هەڵکەوتووی ژ.ک بوو، تەمەنی نزیک 35 ساڵ دەبوو و لە پێناو ژ.ک دا چەرمەسەرییەکی زۆری کێشابوو.

8- سمایل ئاغای ئێلخانیزادە: وەزیری ڕێگاوبان تەمەنی 35 ساڵ بوو کوڕی مەحموود ئاغای ئێلخانیزادە ، لە بنەماڵە بەدەسەڵاتەکانی شاری بۆکان بوو. لە ساڵی 1944 دا بوو بە ئەندامی ژ.ک.

9- ئەحمەدی ئیلاهی: وەزیری بازرگانی. ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب تەمەنی 40 ساڵ بوو، لە سەرەتای دامەزرانی ژ.ک دا بوو بە ئەندام. شارەزایەکی باشی هەبوو لە سەر پرسی ئابووری.

10- خەلیلی خوسرەوی: وەزیری کار 38 ساڵان ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب لە ئەندامانی ژ.ک بوو، لە سەرەتاوە کە تەشکیلاتی حیزب بە تەواوی نهێنی بوو زۆربەی دانیشتنەکان لە ماڵی بەڕێزیان دەکران.

11- کەریمی ئەحمەدەین: وەزیری پۆست و تێلێگراف،ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب 40 ساڵان بوو، لە ساڵی 1945 دا بوو بە ئەندامی ژ.ک.

12- حاجی مستەفای داودی: وەزیری ئابوری، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب55 ساڵان لە بنەماڵە ناسراوەکانی مەهاباد بوو، لە ساڵی 1945 دا ئەندامەتی ژ.ک ی پەژراند، لە تەجارەت و سەودا و مامڵە دا زۆر زانا وئاگای لە مەسەلەکانی ڕۆژانە بوو.

13- مەلا حوسێنی مەجدی: وەزیری دادپەروەری 65 ساڵان خوێندەوارترین و بەنێوبانگترین پیاوی ئایینی بوو و ئیعتبار و بایەخی دینی و قەزایی زۆر بەرزی هەبوو.

14- مەحموودی وەلیزادە: وەزیری کشت و کاڵ 23 ساڵان مەدرەسەی بەرزی کشتوکاڵی کەرەجی تەواو کردبوو، لە ساڵی 1943 دا بوو بە ئەندامی ژ.ک ، لە کاروباری کشتوکاڵ دا خاوەن ڕا بوو .

15- سەدیقی حەیدەری: وەزیری ڕاگەیاندن (تەبلیغات)، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب لە دامەزرێنەرانی ژ.ک، لە کاروباری حیزبی دا زۆر چالاک بوو و لە پێناو ئازادی کوردستان دا زەحمەتی زۆری کێشا .

شەهیدانی کۆماری کورستان

1- خۆشەوی خەلیل مزوری:25ی جۆزەردانی 1325 15ی جوونی 1946) لە پێشمەرگەکانی هێزی لکی بارزانی لە شەڕێکی قارەمانانە دا لە گەڵ ئەرتەشی ئێران لە جەبهەی سەقزلە گەڵ 10 پێشمەرگەی دیکە بریندار دەبێ وسەرەڕای ئەوەی دەگەیێندرێتە نەخۆشخانە لە تەوریز دوای چوار ڕۆژ شەهید دەبێ .

2- محەمەدی نانەوازادە:25ی پووشپەڕی 1325 16ی جوولای 1946) سەرپۆلی 2 جێگری سیاسی وەزارەتی هێزی کۆماری کوردستان لە کەوتنە خوارەوەی فرۆکە لە نێزیک کەلیخان نێوان بانە وسەقز .

شەهیدانی لە سێدارە دراوی کۆماری کوردستان لە شاری سەقز

1- عەلی بەگی شێرزاد:25ی ڕێبەندانی 1325 15ی فێبریوەری 1947) (عەلی بەگی یەکشەوە) یەکێک لە خاوەن مڵکانی گوندی یەکشەوە وفەرماندەرانی هێزی چلی 5ی ناوەندی هێزی کۆماری کوردستان سەر بە عەشیرەتی فەیزوڵابەگی لە ناوچەی بۆکان لە تەنیشت حەوزی بۆکان لە سێدارە دڕا .

2- شێخ ئەمینی ئەسعەدی:25ی ڕەشەمەی 1325 14ی مارچی 1947) (شێخ ئەمینی کەسنەزان) خاوەن ملکی گوندی "کەس نەزان"ی سەقز، ئامۆزای شێخ سدیقی ئەسعەدی .

3- شێخ سدیقی ئەسعەدی:25ی ڕەشەمەی 1325 14ی مارچی 1947) شێخ سدیقی یازی بولاغی خاوەن ملکی گوندی "یازی بلاغی" سەقز، ئامۆزای شیخ ئەمینی کەسنەزان .

4- عەلی ئاغای جەوانمەردی:25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (عەلی ئاغای تەمووتە) خاوەن مڵکی گوندی "تەمووتە" و لە هۆزی گەورکی سەقز .

5- ڕەسووڵ ئاغای مەحموودی: 25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (ڕەسووڵ ئاغاتی میرەدێ) خاوەن مڵکی گوندی "میرەدێ" و لە هۆزی گەورکی سەقز .

6- ئەحمەد خانی شەجیعی:25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (ئەحمەد خانی کەڵتەگە) خاوەن مڵکی گوندی "کەڵتەگە"ی سەقز و لە بەرەبابی ڕەشید خانی شەجیعولسەلتەنەی عەشیرەتی فەیزوڵابەگی.

7- عەلی خانی فاتیح: 25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (عەلی خانی قەلەندەر) خاوەن مڵکی گوندی "قەلەندەر"ی سەقز لە بەرەبابی حاجی حەمە حەسەن بەگی عەشیرەتی فەیزوڵابەگی .

8- حەسەن خانی فەیزوڵا بەگی:25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (حەسەن خانی کانی نیاز) خاوەن مڵکی گوندی کانی نیاز"ی سەقز لە بەرەبابی ئاغا شێربەگی عەشیرەتی فەیزوڵابەگی .

9- محەمەدخانی دانیشوەر: 25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) خاوەن مڵکی گوندی "ئاڵکەلوو"ی سەقز و و یەکێکی دیکە لە کوڕانی خەلیل خانی فەیزوڵابەگی سەر بە بەرەبابی ئاغا شێربگە و برای ئەحمەد خانی فاروقی، لە بنەماڵەی فەیزوڵابەگی.

10- محەمەدخانی فەیزوڵابەگی:25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (حەمەخانی باباخان بەگ) خاون مڵکی گوندی "قارەوا چکۆڵە"ی سەقز سەر بە بەرەبابی ئاغا شێربەگی عەشیرەتی فەیزوڵابەگی .

11- عەبدوڵا خانی مەتین: 25ی رەشەمێ 1325 14ی مارچی 1947) (عەبدوڵا خانی داشاڵووجە) خاون مڵکی گوندی"داشاڵووجە"ی سەقز و یەکێکی دیکە لە کوڕانی خەلیل خانی فەیزوڵابەگی سەر بە بەرەبابی ئاغا شێربگە و برای ئەحمەدخانی فاروقی و محەمەد خانی دانیشوەر و لە بنەماڵەی فەیزوڵابەگی بوو.

12- ئەحمەد خانی فاروقی: 25ی رەشەمێ 1325 (14ی مارچی 1947) (سالار سەدر)، موعاوینی هێزی بۆکان و ناوچە. شەهید ئەحمەدی فاروقی، کە بە "ئەحمەدخانی خەلیل خان" یان بە ناوی گوندەکەیەوە بە "ئەحمەد خانی قیلەسوون" دەناسرا و لە بنەماڵەی فەیزوڵابەگی بوو.

ئەحمەد خانی فاروقی و دووبرای شەهیدی عەبدوڵاخانی مەتین (عەبدوڵا خانی داشاڵووجە) و محەمەد خانی دانیشوەر (محەمەدخانی ئاڵکەلوو) لە گەڵ پێشەوا قازی محەممەد ، سەدری قازی و سەیفی قازی خالۆزا و پوورزا بوون.

شەهیدانی لە سێدارە دراوی کۆماری کوردستان لە شاری مەهاباد

1- پێشەوا قازی محەممەد: 10ی خاکەلێوەی 1326 (30ی مارچی 1947) یەکەم سەرۆک کۆماری کوردستان لە چوارچرای شاری مەهاباد.

2- محەمەد حسێن خانی سەیفی قازی: 10ی خاکەلێوەی 1326 (30ی مارچی 1947) جێگری سەرۆک کۆمار و وەزی هێزی بەرگری کۆماری کوردستان و ئامۆزای پێشەوا قازی،

3- ئەبولقاسمی سەدری قازی:10ی خاکەلێوەی 1326 (30ی مارچی 1947) نوێنەری خەڵکی مەهاباد و دەوروبەری لە پارڵمانی ئێران، نوێنەری حکوومەتی کوردستان لە تاران و برای بچوکی پێشەوا قازی محەممەد .

4- عەبدوڵای ڕەوشەنفکر: 17ی خاکەلێوەی 1326 (7ی ئەپریلی 1947) (عەبدوڵای خدر حەیرانێ) لە ئەفسەری هێزی پێشمەرگەی کۆماری کوردستان لە مەهاباد لە سێدارە درا.

5- ڕەسووڵی نەغەدەیی:17ی خاکەلێوەی 1326 (7ی ئەپریلی 1947) لە مەهاباد لە سێدارە درا.

6- محەممەدی نازمی: 17ی خاکەلێوەی 1326 (7ی ئەپریلی 1947) لە ئەفسەرانی کۆماری کوردستان لە گەڵ سێ هاوڕێی دیکەی لە مەهاباد لە سێدارە درا.

7- حامیدی مازووچی:17ی خاکەلێوەی 1326 (7ی ئەپریلی 1947) لە ئەفسەرانی کۆماری کوردستان و فەرماندەی دیژبانیی ناوەندی مەهاباد لە سابڵاغ لە سێدارە دران .

ئەفسەرانی شەهیدی لە سێدارە دراوی کۆماری کوردستان لە لایەن حکوومەتی عێراق

1- عێزەت عەبدولعەزیز: 29ی جۆزەردانی 1326 19ی جوونی 1947) سەرپۆلی 2 عێزەت عەبدولعەزیز وچاوپێکەوتنی سەرلەشکر ڕەزم ئارا دوای سەرکەوتنی هێزی کوردستان لە شەڕی قارەوا .

2- مستەفا خۆشناو:29ی جۆزەردانی 1326 19ی جوونی 1947) سەرپۆلی 2 فەرماندەی لکی 1ی هێزی بارزانیان لەسەردەمی کۆماری کوردستان .

3- محەممەد قودسی:29ی جۆزەردانی 1326 19ی جوونی 1947) (کاپیتان) محەممەد مەحموود قودسی لە سەردەمی کۆماری کوردستان دا لە زۆر بۆنە و ڕێوڕەسمی فەرمیدا بە نوێنەرایەتی ژەنەراڵ مایۆر مەلا مستەفای بارزانی وتەی پێشکەش کردووە و هەر وەها یەکێک لە نووسەرە چالاکە کانی ڕۆژنامەی کوردستان بووە .

4- خەیروڵا عەبدولکەریم: 29ی جۆزەردانی 1326 19ی جوونی 1947) مایۆر(سەرلک) لە ئەفسەرانی کۆماری کوردستان .

چالاکوان و تێکۆشەرانی کۆچ کردووی سەردەمی کۆماری کوردستان

1- ساڵی 1954 حاجی سەید بابە شێخی سیادەت: ڕەئیسی هەیئەتی ڕەئیسەی میللیی (سەرۆک وەزیر)کۆماری کوردستان لە دیی تورجان .

2- ساڵی 1968 دڵشادی ڕەسووڵی: جێگری وەزیری فەرهەنگ لە کۆماری کوردستان، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێمۆکڕاتی کوردستان، کۆنگرە یەکەم، لە باشووری کوردستان .

3-2ی ئەپریلی 1973 حوسێنی زێڕینگەران (حوسێنی فرووهەر): ئەندامی ژمارە 1ی کۆمەڵەی ژێکاف، و ئەفسەر و چالاکێکی هێزی دێمۆکرات بووە لە تاران لە گۆڕستانی بەهەشتی زەهرا نێژراوە .

4-27ی فێبری ویری 1979 سەید محەممەدی حەمیدی: نووسەر و ڕوناکبیرێکی سەردەمی کۆماری کوردستان، سەرنوسەری ڕۆژنامەی «کوردستان» ئۆرگانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، سەرنوسەری گۆڤاری «کوردستان»لە شاری سنە .

5-1ی مارچی 1979 مەلا مستەفا بارزانی یەکێک لە ژنراڵە گەورەکان وچالاک لە سەردەمی کۆماری کوردستان. و سەرۆکی پارتی دێموکراتی کوردستان .

6-18ی ئەپریلی 1986 مامۆستا هێمن: چالاکوانی سەردەمی کۆمار وئەندامی کۆمەڵەی ژیانی کورد (ژ - ک) ئەندامی ئیفتخاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەمی حیزبی دێموکرات،تێکۆشەر و شاعیری ناوداری کورد لە شاری ورمێ.

7 -15ی جوولای 1986 محەممەدی یاهوو: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەم،نووسەر و لە کاربەدەستانی پایە بەرزی کۆماری کوردستان،لە شاری تاران .

8-12ی جانێوێری 1988 محەمەد ئەمین ئەحمەد میرزا مەنگوڕی: جێگری فەرماندەی هێزی بۆکان لە سەردەمی کۆماری کوردستان, شاعیر و نوسەری بەتوانا .

9-21ی فێبریویری 1991 مامۆستا هەژار (عەبدولڕەحمانی شەرفکەندی): ئەندامی کۆمەڵەی ژیانی کورد (ژ – ک) چالاک لە سەردەمی کۆماری کوردستان شاعیر، مێژوونووس و وەرگێری بە توانا لە شاری مەهاباد .

10-9ی نۆڤەمبەری 1988 میرحاج ئەحمەد تاهیرئاکرەیی: سەرپۆلی 2 فەرماندەی لکی 2ی هێزی بارزانیان و بازرەسی جەبهەی سەقز لە سەردەمی کۆماری کوردستان،و یەکیک لە ئەندامانی ڕێبەری پارتی، لە شاری بەغدا .

11-9ی مای 1991 ڕەحیم سەیفی قازی: فەرماندەی چڵی 2، لە پۆلی 3ی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و

ئەندامی چالاک لە سەردەمی کۆماری کوردستان ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەمی حیزبی دێموکرات لە باکۆ پێتەختی ئازەربایجان .

12-25ی دێسەمبەری 1991 محەممەد ئەمین مۆعینی: وزیری ناوخۆی کۆماری کوردستان ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب کۆنگرەی یەکەم، و باوکی سێ شەهید مۆعینی یەکان .

13-22ی مارچی 1992 مەلا قادری مودەرەسی: ئەندامی دامەزرێنەری کۆمەڵەی ژیانی کورد و بەرپرسی "چاپخانەی کوردستان" لە سەردەمی کۆماری کوردستان لە مەهاباد ڕۆژهەلاتی کوردستان .

14-17ی فێبریویری 1998 مینا خانم قازی: ژنە تێکۆشەر و نیشتمانپەروەری کورد،خیزانی پێشەوا قازی محەممەد سەرۆک کۆماری کوردستان لە شاری مەهاباد .

15- 6ی ئۆکتۆبەری 2001 کەریم حیسامی: ساڵی1944 بۆتە ئەندامی کۆمەڵەی ژیانی کورد. ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی سێهەمی حیزبی دێموکرات، نوسەر و وەرگێر..بە هوی نەخۆشی شێرپەنجەی میشک لە ستۆکهۆلمی سوئید .

16-31ی مارچی 2003 مەناف کەریمی: وەزیری فەرهەنگی کوردستان، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەمی حیزبی دیمۆکڕات، دەستەی نوێنەرایەتی کورد بۆ سەفەری باکۆ، جیگری قازی محەممەد بۆ کاروباری کۆمیتەکانی حیزبی،

17- 6ی فێبریۆیری 2009 عەبدولقادری دەباغی (مامەقالە): ئەندامی کۆمەڵەی ژیانی کورد (ژ – ک) تێکۆشەری دیرینی حیزبی دێموکرات نووسەر،وەرگێرو نیشتمانپەروەر. لە شاری لەندەنی بریتانیا .

18-17ی سێپتەمبەری 2009 حاجی مارف رەشیدی: پێشمەرگەی سەردەمی کۆماری کوردستان، بەشدار لە شەڕی ئاواییەکانی "قارەواو مامەشا، لە شەڕی گەورەی گوندی "قارەوا" بریندار بووە. باوکی شەهید سەڵتەنە ڕەشیدی" لە ریزەکانی حیزبی دێموکڕات .

19-28ی ئاگۆستی 2010 سەید عوبەیدیلای ئەییووبیان: نووسەر،زمانناس ولێکۆلەری ناوداری کورد و دوایین یادگاری کۆمەڵەی ژی - کاف و کۆماری کوردستان لە شاری مەهاباد .

سەرچاوەکان :

١- (چل ساڵ خەبات لە پێناو ئازادی) شەهید د. قاسملوو

٢- (حکومەتی کوردستان) لە نووسینی نەوشیروان مستەفا ئەمین.

٣- سایتی وێنەی کۆماری کوردستان (بەرێز حەسەن قازی)